

नव

नवा जनाचेतना

NAWA JANACHETANA NATIONAL DAILY राष्ट्रिय दैनिक

गायक प्रकाश सपूत्रले अभिनय एवं गुर्त्य गरेको गीत युद्धयुब ट्रेनिङरुको शीर्षस्थानमा आएको छ । ६ दिनअघि सार्वजनिक 'कमाउनेनी हो' बोलको गीत युद्धयुब ट्रेनिङरुको पहिलो गर्भरमा आएको हो । गीतले यो अवधिमा २० लाख हाराहारी रय्यज पाइसकेको छ । यो तीजको गीत हो । यसमा गायक खेम सेन्चुरी र गायिका सुनिता बुढा क्षेत्रीको स्वर छ । नेत्र अर्यालको शब्द, खेमकै संगीत रहेको गीतलाई एरेज विनोद बाजुरालीले गरेका हुन् ।

आजको विचार...

किश...
(दुई घेजमा)
कृष्णप्रसाद पौडेल

जथाभावी पोस्टर ठाँसेको भन्दै काठमाडौं महानगरपालिकाले मंगलबार फिलम 'बगान'को निर्मातालाई ५० हजार रुपैयाँको जरिवाना गर्न्यो । तर 'बगान' अभिनेत्री करिश्मा मानन्दराले जरिवाना गर्ने गहानगरको निर्णयलाई लिप्तर लेयर बालेन शाहप्रति कठाक्ष गरेकी छन् । फिलमको विशेष शोको तस्वीर सेयर गर्दै उनले वयाप्सन लेखेकी छन्, 'महानगरले हालीलाई ५० हजार जरिवाना गरेर पाँच लाखको विशापन गरिदियो । कसले भन्छ, बालेनजी नेपाली सिनेमालाई माया गर्नुहुन भनेर ? जय बगान, जय बालेन ।'

□ वर्ष २८ □ अंक ८ □ २०८० साउन ८ गते बिहार

20 July 2023, Thursday

□ पृष्ठ संख्या ८ □ मूल्य रु ५/-

सक्षिप्त समाचार

ट्रान्सफर्मर पडिकँदा पन्थ जनाको मृत्यु

(रासस/सिन्धुवा)

नयाँ दिल्ली, साउन ३/भारतको उत्तराखण्डमा ट्रान्सफर्मर पडिकँदा केन्ट लागेर १५ जनाको मृत्यु भएको छ । भारतको उत्तराखण्ड राज्यमा बुधबार विद्युत ट्रान्सफर्मर विस्फोट हुँदा एक प्रहरी अधिकारी र तीन होमगार्डसहित कम्तीमा १५ जनाको मृत्यु भएको छ भने अन्य छ जना गम्भीर घाइते भएका भारतीय प्रहरीले बताएको छ । उत्तराखण्डको राजाधानी देहरादुनबाट करिब २ सय ६६ किलोमिटर पूर्वमा पर्ने चमोली जिल्लाको अलकनन्दा नदीमा रहेको पुलमा विद्युत आपूर्ति गर्न आयोजनास्थलमा राखिएको ट्रान्सफर्मर विस्फोट भएको हो ।

पाण्डेको सम्झनामा

स्मृति कोष

पाल्पा, साउन ३/नेपाल कम्पनिट पार्टी (एकीकृत समाजवादी) पाल्पाका अध्यक्ष खिमानन्द पाण्डे (कमल)को सम्झनामा स्मृति कोष स्थापनाको घोषणासँगै वृक्षारोपण गरिएको छ । असार २२ गते हृदयधातका कारण निधन भएका ५२ वर्षीय पाण्डेको सम्झनामा परिवारले स्मृति कोष स्थापना गर्ने घोषणा र वृक्षारोपण गरेको हो । परिवारले १२ औं दिनको पुण्य तिथिमा स्मृति कोष स्थापना गर्ने घोषणा गरेको समाजवादी प्रेस संगठन पाल्पाका अध्यक्ष पदम गैरेले जानकारी दिए । स्मृति कोषबाट विभिन्न सामाजिक कामहरू गरिने स्वर्गीय पाण्डेका छोरा शंकर पाण्डेले बताए । बुवाको सामाजिक क्षेत्रमा समर्पित हुँदा हुँदै निधन भएकाले सामाजिक क्षेत्रमै काम गर्ने गरी स्मृति कोष स्थापना गरिने उनले बताए । यस्तै परिवारले स्वर्गीय पाण्डेको सम्झनामा वृक्षारोपण समेत गरेको हो ।

यूचना ! यूचना !! यूचना !!!

यस रानीमहल बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. बाट कर्जा लिनुभएका शेयर सदस्य ज्युहरुलाई आफुले बुझाउने पर्ने मिति २०८०/०३/३१ गते सम्मको सम्पूर्ण साँवा व्याज मिति २०८०/०४/१५ गते भित्र बुझाउनुहुन अनुरोधका साथ यो सूचना प्रकाशित गरिएको व्यहोरा अनुरोध गर्दछ । साथै यदि सो समयमा बुझाउनुपर्ने रकम जम्मा नगरे पत्रिकामा लिलाम तथा बचत, शेयरबाट असुल गरिने व्यहोरा अनुरोध छ ।

भूगोल प्रसाद बैजु श्रेष्ठ

अध्यक्ष

श्री रानीमहल बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.

तानसेन-३ पाल्पा

सम्पर्क नं : ०७५-५२०९३२

पाल्पामा सवारी दुर्घटनाको बढ्दो ग्राफ : चार

वर्षमा १ सय ५ को मृत्यु

सवारी दुर्घटना बढ्नुमा जीर्ण सडक र चालकको लापरवाही

राजस्वमा वृद्धि

कुन वर्ष कति दुर्घटना र मृत्यु ?		
आ.व.	दुर्घटना	मृत्यु
२०७६/०७७	५१	२३
२०७७/०७८	६१	२२
२०७८/०७९	६५	२५
२०७९/०८०	४७	३९

गुमाएका छन् । आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को तुलनामा यो वर्ष सवारी दुर्घटना कम भए पनि मृत्युको संख्या भने बढी हो । आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ मा ६५ सवारी दुर्घटनामा २५ जनाले ज्यान गुमाउनु पुगे ।

पाल्पामा पछिलो समय धैरै संख्यामा मानवीय क्षति हुने गरी भएका थी प्रतिनिधि दुर्घटना मात्रै हुन् । जिल्ला ट्राफिक कार्यालयको तथ्याकानुसार जिल्लामा हरेक वर्ष सवारी दुर्घटना र तिनमा परेर ज्यान गुमाउने तथा घाइते हुनेको संख्या पनि बढिरहेको छ ।

जिल्लामा चार वर्षको अवधिमा १ सय ९ जनाले ज्यान गुमाएका छन् । २ सय २४ सवारी दुर्घटनामा उक्त संख्यामा याकृते ज्यान गुमाएका हुन् ।

ट्राफिक कार्यालयको तथ्याकानुसार चार वर्षको अवधिमा सवारी दुर्घटना बढी भए पनि मानवीय क्षति भने कम देखिन्दै ।

पछिलो दुइ वर्षको तथ्याकानुसार चार वर्षको अवधिमा सवारी दुर्घटना बढी भए पनि विभिन्न विधिक घटनाको अवधिमा २२ जनाले ज्यान गुमाएका छन् ।

प्रहरीअनुसार सवारी दुर्घटना कम भए पनि मृत्युको संख्या भने बढी हो । अर्थिक वर्ष २०७८/०७९ मा ६५ सवारी दुर्घटनामा २५ जनाले ज्यान गुमाएका थिए । यस्तै आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा ५१ सवारी दुर्घटनामा २३ र आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा ६१ ज्यान गुमाएका थिए ।

सवारी दुर्घटनामा २२ जनाले ज्यान गुमाएका छन् । प्रहरीअनुसार सवारी दुर्घटना कम भए पनि प्रभावकारी स्पमा लापरवाही, तीव्र गति, सवारी साधनको अवस्था, मादक पदार्थ सेवन (मापसे) प्रमुख निम्नाइरहेको छ, 'उनले थपे, 'सवारी दुर्घटना निम्नाइरहेको छ, 'उनले थपे, 'सवारी दुर्घटना बढ्नुमा जीर्ण सडक र चालकको लापरवाही पनि मुख्य कारक देखिएको छ ।

प्रमुख मल्ल बताउँछन् । 'सडकमा सवारी चाप बढै गएको छ तर सडकको मर्मतसम्भारका काम भने प्रभावकारी स्पमा हुन सकेको छैन । यसले सवारी दुर्घटना निम्नाइरहेको छ, 'उनले थपे, 'सवारी दुर्घटना बढ्नुमा जीर्ण सडक र चालकको लापरवाही पनि मुख्य कारक देखिएको छ ।

उनले थपे, 'सवारी दुर्घटना बढ्नुमा जीर्ण सडक र चालकको लापरवाही पनि मुख्य कारक देखिएको छ ।

उनले थपे, 'सवारी दुर्घटना बढ्नुमा जीर्ण सडक र चालकको लापरवाही पनि मुख्य कारक देखिएको छ ।

उनले थपे, 'सवारी दुर्घटना बढ्नुमा जीर्ण सडक र चालकको लापरवाही पनि मुख्य कारक देखिएको छ ।

उनले थपे, 'सवारी दुर्घटना बढ्नुमा जीर्ण सडक र चालकको लापरवाही पनि मुख्य कारक देखिएको छ ।

उनले थपे, 'सवारी दुर्घटना बढ्नुमा जीर्ण सडक र चालकको लापरवाही पनि मुख्य कारक देखिएको छ ।

उनले थपे, 'सवारी दुर्घटना बढ्नुमा जीर्ण सडक र चालकको लापरवाही पनि मुख्य कारक देखिएको छ ।

उनले थपे, 'सवारी दुर्घटना बढ्नुमा जीर्ण सडक र चालकको लापरवाही पनि मुख्य कारक देखिएको छ ।

उनले थपे, 'सवारी दुर्घटना बढ्नुमा जीर्ण सडक र चालकको लापरवाही पनि मुख्य कारक देखिएको छ ।

उनले थपे, 'सवारी दुर्घटना बढ्नुमा जीर्ण सडक र चालकको लापरवाही पनि मुख्य कारक देखिएको छ ।

उनले थपे, 'सवारी दुर्घटना बढ्नुमा जीर्ण सडक र चालकको लापरवाही पनि मुख्य कारक देखिएको छ ।

उनले थपे, 'सवारी दुर्घटना बढ्नुमा जीर्ण सडक र चालकको लापरवाही पनि मुख्य कारक देखिएको छ ।

उनले थपे, 'सवारी दुर्घटना बढ्नुमा जीर्ण सडक र चालकको लापरवाही पनि मुख्य कारक देखिएको छ ।

उनले थपे, 'सवारी दुर्घटना बढ्नुमा जीर्ण सडक र चालकको लापरवाही पनि म

बजार अनुगमनको नाटक किन ?

बजार अनुगमन गर्दा उपभोक्ता हित विपरितका क्रियाकलापमा संलग्न रहने व्यवसायीका सटरमा सिलबन्दी गरिन्छ । गुणस्तरहिन बस्तु नस्ट गरिन्छ । अनि यसको प्रचार-प्रसार पनि राम्रै हुन्छ । तर, कारवाही भने हुँदैन । जसले गर्दा बजार अनुगमन नाम मात्रैको अनुगमन हुने गरेको छ । अनुगमनका क्रममा व्यापारी तथा व्यवसायीलाई दिएको निर्देशन समेत कार्यान्वयन हुँदैन । राज्य पुनर्सर्वनापाइ बजार अनुगमनको जिम्मा स्थानीय तहलाई दिएको छ । आफ्नो क्षेत्रभित्रको बजार अनुगमनसँगै कारवाही गर्ने अधिकार पनि स्थानीय तहलाई दिएको छ भने जिल्लाभित्रको प्रशासन कार्यालयलाई दिइएको छ । बेला-बेलामा अनुगमन भए पनि कारवाही नहुँदा कालोबजारी गर्नेको मनोबल तथा अखाद्य वस्तुको बिक्रीवितरण बढ्ने गरेको छ । केही दिन अघि तानसेन नगरपालिकाको अगुवाइमा गरिएको बजार अनुगमनमा ठूलो परिमाणमा अखाद्यवस्तु भेटिएको छ । त्यस्ता अखाद्य वस्तु विक्री गर्ने व्यपारिलाई कारवाही गर्नुको सहा सम्झाई बुझाई गरि छाडिएको छ । यहाँ गरिने हरेक अनुगमनमा विना कारवाही छाड्ने गरिएको छ । यो गलत हो । सधैं सुभावमात्रै दिने र कारवाही नगर्ने गर्दा मापदण्डविपरीतका खाद्यवस्तु बिक्री गर्नेको मनोबल भनै बढेको छ । जसले गर्दा उपभोक्ताहरूले अखाद्य वस्तु उपमोग गर्न बाध्य हुनु परेको छ ।

बजारभरि छ्यापछ्याप्ती गुणस्तरहीन सामान छन् । उपभोग्य मिति सकिएका सामान पनि बिक्रीका लागि राखिएका छन् । कति सामानमा उपभोग्य मिति पनि राखिएका हुँदैनन् । स-साना चिया पसलदेखि होटलहरूमा उत्पादित खाद्य वस्तु खान लायक छैनन् । ठूला भनाउँदा होटल र रेस्टुरेन्टका किचन पनि फोहोर भएको बेलाबेलामा सार्वजनिक हुने गरेको छ । स्तरीय भनेर चिनिएका मिठाई पसलहरूमा भनै गुणस्तरहीन सामान राखिन्दे गरेको छ । मासु पसलहरू समेत उस्तै फोहोर हुन्छ । विषादीबाहेक पनि तरकारीमा धेरै कमजोरी छन् । अधिकार पाएका निकायको अनुगमन चुस्त बनाएर बजारमा गुणस्तरीय सामान बेच्ने वातावरण सिर्जना गराउनुपर्ने हो । तर, त्यसो हुन सकेको छैन । उपभोक्ताले देख्ने गरी मूल्यसूची राख्नुपर्ने र वस्तुको बिल अनिवार्य रूपमा दिनुपर्ने कानुनी व्यवस्था भएपनि अधिकांश व्यापारीले कानुनको ठाडो उल्लंघन गरेका छन् । वस्तु बिक्री गरेबापत बिल जारी गर्ने विषय धेरै परको बनेको छ । कम्तीमा वस्तुको मूल्यसूचीसमेत राखिने गरेको छैन । यस्तो हुँदा समेत अनुगमन गर्ने निकायले सम्झाई बुझाई गरेर मात्र छोड्ने परिपाटी छ । जसले गर्दा अनुगमन गर्ने कार्य देखावटी र नाटक मात्रै हुने गरेको छ । देखाउन कै लागि अनुगमन गर्ने हो भने यस्ता अनुगमन बन्द गरिनुपर्छ । हैन भने अनुगमनका क्रममा मापदण्ड विपरीतका गतिविध गर्ने जो कोहीलाई कानुनी कारवाही गर्न जस्ती छ ।

f Opinion @ Social Network **f**

उच्च विचार भएको मान्छे ज्ञान विज्ञानको कुरा गर्दै, मध्यम विचार भएको मान्छे विषय वस्तुको कुरा गर्दै, निम्न विचार भएको मान्छे अरुको कुरा गर्दै ।।

(अन्जु थापा मगरका फसबुक स्टाटसबाट www.facebook.com/mgrni.angel)

यो स्तम्भमा सामाजिक संजालमा पोष्ट गरिएका धारणाहरु राखेलेदै । यसका लागि हाम्रो फेसबुक पेज www.facebook.com/shittalpati मा लगान गर्न सक्नुहोनेछ ।

नवजनघेतना दैनिकको रूपमा तपाईंसामु आईरहेको छ । यो पत्रिका अङ्ग स्तरीय अनि पठनीय बनाउनको लागि तपाईंहरूको अमूल्य सुभावहरूको हाठीलाई अत्यन्तै जरुरी छ । पाठकवृन्द तपाईंका सुभावहरु दिई हाठीलाई

नवजनयेतना दैनिक

किन आवश्यक छ काँग्रेसमा वैचारिक बहस ?

कृष्णप्रसाद पौडेल

नेतृत्वलाई सही दिशामा हिंडाउन युवा
महामन्त्रीद्वय, अन्य पदाधिकारी, कार्यसम्पादन
समितिका सदस्यहरू र केन्द्रीय कार्य समितिका
सदस्यहरूले समेत आ-आप्नो भूमिका निर्वाह गर्ने
सक्नुभएन मन्ने प्रष्ट छ । यसबाहेक पार्टीको
बौद्धिक वर्ग समेत मूकदर्शक बनेर बस्यो ।
सातवटै प्रदेश कार्यसमिति, ७७ वटा जिल्ला
कार्यसमिति, १६५ वटा प्रतिनिधिसमा निर्वाचन
क्षेत्रीय कार्यसमिति, ३३० वटा प्रदेश समा
निर्वाचन क्षेत्र कार्यसमिति, ७५३ वटै स्थानीय
तहका कार्यसमिति, ६ हजार ७४३ वडा
कार्यसमिति र तत्त्व वडामा रहेका टोल ईकाइ
कार्य समितिले तत्त्व नेतृत्वले गरेका गलत
कार्यको विरुद्ध आन्तरिक लोकतन्त्रलाई बलियो
बनाउन र नागरिकका पक्षमा तत्त्व ठाउँका
जनप्रतिनिधिलाई कार्य गर्नको लागि प्रश्न किन
उठ्न सकेन ? वा उठाउन सकेनन् ? आजको
काग्नेसलाई माया गर्ने पुस्ताले यी सबै ठाउँमा
रूपान्तरण खोजिरहेको छ ।

विस्तारको लागि हो भने देशको समग्र आर्थिक विकासको मोडेलले अन्य पार्टीका समेत कार्यकर्ता र आम नागरिकको मन जित्नको लागि मात्रै नभई आर्थिक र सामाजिक विकासको लागि पनि हो । सुशासनले कानुनी राज्यको प्रत्याभूति दिलाउँछ । संगठन नै पार्टीको प्राण हो । यसलाई आत्मसात् गर्दै नेपाली कांग्रेसले वैचारिक बहस र पार्टीको आन्तरिक लोकतन्त्र सुदृढीकरणसँगै संगठन विस्तार अगाडि बढाउनुपर्छ । यसका लागि कांग्रेसले केही काम गर्नपर्दछ ।

संगठन विस्तार
केन्द्रीय नीति, अनुसन्धान र प्रशिक्षण
प्रतिष्ठानलाई पूर्णता दिन ढिला
गर्नुहुँदैन । केन्द्रीय विभागहरूलाई
तुरन्त पूर्णता दिनपर्छ । नेपाली
कांग्रेसको विधान बमोजिम स्थापना
भएका भारू संघ तथा शुभेच्छुक
संस्थाहरूको नेतृत्व निर्वाचन मार्फत
समयमा नै चयन गर्नुपर्छ ।

प्रशिक्षण
केन्द्रीय नीति, अनुसन्धान र प्रशिक्षण
प्रतिष्ठानले विधानले प्रदान गरेको कार्य
गर्नुपर्दछ । नेपाली कांग्रेसको विधान
२०१७ (संशोधन सहित) ले व्यवस्था
गरे बमोजिमका सबै तहमा प्रशिक्षण
दिनपर्द्धा ।

वैचारिक बहस
पार्टीको छुट्टै थिंक ट्यांकको व्यवस्था
मर्नपार्टी। मर्नतो थिंक उगांक्से पार्टीको

पुरानो सम्भौता तोड़नुपर्ने कता पर्न सक्छ।	तुला :मिहिनेत गर्दा दाम, इनाम र प्रतिष्ठा कमाउने बेला छ ।
त-साधन जुटाले गरिएका कर्मको प्रतिफल प्राप्त हुनेछ।	वृश्चिक :अस्वस्थताले लक्ष्य प्राप्तिमा विलम्ब हुनेछ। बेहेसीले नोकसान पूर्णिलाला।
:आफ्गो प्रतिफलबाट अरुले उठाउन सक्छन्।	धनु :अरुका लागि समय खर्चनुपर्ला। नयाँ काममा हात हाल्न बेही समय पर्खुनेलाला।
विविभन्न अवसर प्राप्त हुनुका तकीमा परिवर्तन आउन सक्छ।	मकर :व्यापार-व्यवसायमा मनाय लाभ हुनेछ। मित्राको बन्धन कसिलो हुनेछ।
:समयमा होस नपुर्नाले मा पछि परिएला ।	कम्म :हिम्मतले काम लिँदा मनगे लाभ हुनेछ। पछिसम्म फाइदा हुने काम छ।
मिहिनेत गर्दा आम्दानीका नयाँ स्रोत बन श्रमको जन्मित मर्यादाका होइ।	मीन :अस्वस्थताले काममा ढिलासुरी हुन सक्छ। नयाँ योजना कर्त्तव्यमा ल्यानेको।

तुला मिहिनेत गर्दा दाम, इनाम र

प्रतिष्ठा कमाउन बला छ ।

विलम्ब हुनेछ । बेहोसीले नोक्सान पूर्याउला ।

धनुः : अरुका लाग समय खचनुपला। नया काममा हात हालन केही समय पर्खनहोला।

मकर :व्यापार-व्यवसायमा मनग्रय लाभ

हुनेछ। मित्रताको बन्धन कसिलो हुनेछ।
कर्म हिमातले काम लिँदा मनमगे लाभ

पुरुष नहीं ताल काम लिदा नगण्य लाभ हुनेछ। पछिसम्म फाइदा हुने काम छ।

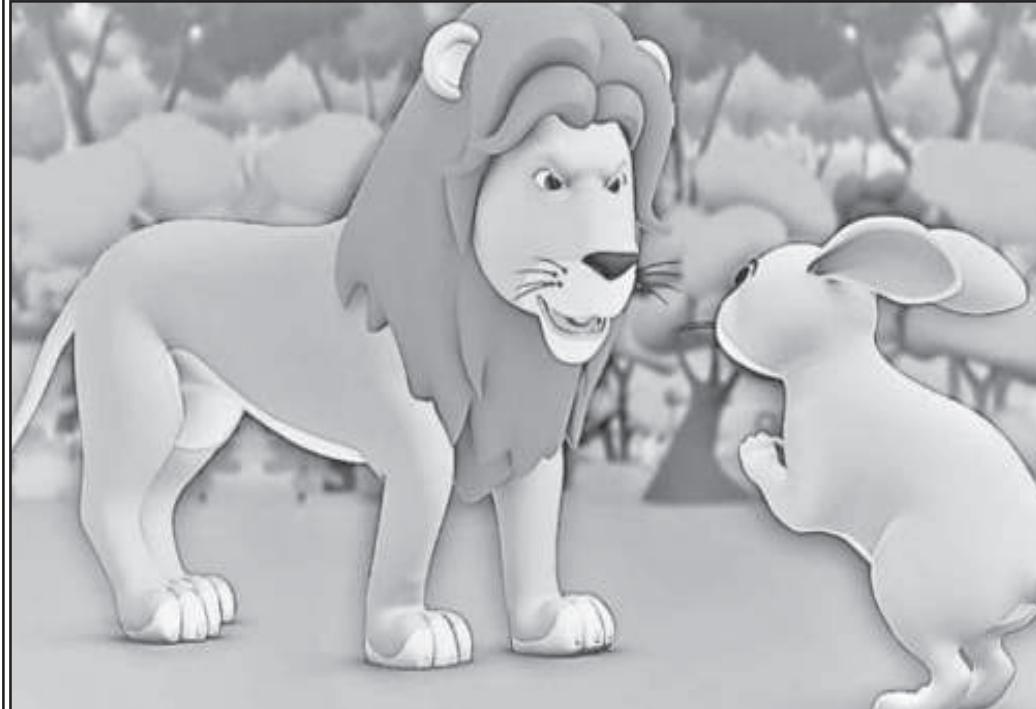
मीन : अस्वस्थताले काममा ढिलासुस्ती हुन सक्छ। नयाँ योजना कार्यान्वयनमा ल्याउनेवै।

भगवत्ताटाल तानसन, पाल्पा	प्रहरी कार्यालय
५४०८७१	भिमअस्पताल भेरहवा ०७१-२०७१३३
५२०४८९	मिसनअस्पताल पाल्पा ०७५-२०७१११, ५२०४८९
५२०७२३	परिवार नियोजन संघ पाल्पा ०७५-२०७२३
५२०७५४	पाल्पा जिल्ला अस्पताल ०७५-२०७५४
५११२०१	लुम्बिनी मेडिकल कलेज प्रभात ०७५-४११२०१
५२०७८८	पिच्चन धरारी ०७५-२०७८८
५२०२८५	भेरहवा आँखा अस्पताल ०७१-२०२८५
५०७१९	अद्याहाँची जिल्ला अस्पताल ०७५-२०७१९
५०७१९	तम्साल जिल्ला अस्पताल ०७५-२०७१९
५०७१९	तैलिहवा अल्ला अस्पताल ०७६-५०६०००
५०७१९	सिद्धांबाल महिला अस्पताल ०७५-४४६५०
५०७१९	बुटवल हस्पितल ०७१-५४६५०७, ५४६५८८
५०७१९	लुम्बिनी अञ्चल अस्पताल ०७५-५४२००
५०७१९	लुम्बिनी नर्सिङ्ग हेम ०७५-५२६५१९, ५४५६१९

बाल बाटिका

बाल कथा

खरायोको बुद्धिमानी

धेरै पहिलेको कुरा हो । एउटा जंगलमा निकै शक्तिशाली सिंह बस्थ्यो । सिंह प्रजातिका जनावरहरू यसै पनि हिंसक हुन्छन् । उनीहरूको स्वभाव नै त्यसै हुन्छ । हिंसक नबनी वा हिंसा नगरी जीवन धान्नै सदैनन् । त्यसमा पनि त्यो सिंह अलि बढी नै हिंसक थियो । प्रायः जनावरहरूको विशेषता के हुन्छ भने उनीहरू भोलिका लागि भनेर सचित गर्दैनन् । एक पेट खान्छन् बाँकी जस्ताकोतस्तै छाडिदिन्छन् । कुनै पनि सिंहले एक पटक पेट भरे पछि सिंतिमिति पुनः भोक नलाग्नुजेल अर्को शिकार गर्दैनन् । एक पेट खान्छन् बाँकी जस्ताकोतस्तै छाडिदिन्छन् ।

एक दिनको कुरा हो उसले कुनै तिखो सिङ्ग भएको जनावरको शिकार गरेको थियो । उनीहरूको जातै त्यस्तै छानेर र केलाएर नखाने, जेजस्तो मिल्छ जस्ताकोतस्तै चपाउने । यसमा ऊ मात्र अपवादमा पर्ने कुरै भएन । अधिपछि त चलेकै थियो । यस्तो जनावरको शिकार कति गरेको थयो कति तर यस पटक चाहिँ के तजबीज मिलेन छ कुनिल शिकारको सिङ्गले घोचेर नराम्रोसित घाइते भयो । त्यसपछि त के चाहियो र उसै त कुन कानमा सुन भइहाल्यो । कुनै अतुलनीय कुराको उदाहरण दिनुपच्यो भने बहुलाएको बाँदरलाई चर्कने कमिलाले टोकेजस्तो भन्ने गरिन्छ ।

बाँदरको जात यसै पनि चकचके । त्यसमाथि बहुलाएको पनि छ र चर्कने कमिलाले टोकेको पनि छ भने कस्तो होला । यहाँ पनि यस्तै भएको थियो । एक त सनकाहा सिंह त्यसमाथि शिकारको सिङ्गले घोचेर घाइते भएको किन खपिसक्नुहुन्यो र । जंगलको राजा भएकाले पूरा जंगलमा उसकै राज चल्यो । उसकै हुकुम चल्यो । जे भन्यो त्यस्तै हुन्यो । त्यसैले उसले यस्तो ऐलान जारी गयो कि आजका दिनेदिन सिङ्घधारी जनावरले यस ठाउँमा बस्न पाउने छैनन् । यो मेरो अन्तिम आदेश हो । यदि कस्तै अटेर गर्दै भने उसले त्यसको राम्रो नतीजा भोग्नुपर्नेछ । सिंह राजाबाट आएको यस्तो अप्रत्यासित आदेशबाट जंगलका सिङ्घधारी जनावर सबै फस्के । यसै विषयलाई लिएर उनीहरूको समूहमा आपतकालीन मिटिड बस्यो र

विषयवस्तु माथि गम्भीर छलफल गरियो । अन्ततः सो स्थान छाडेर जान नै उपयुक्त ठानियो र सोही अनुसार निर्णय गरियो । यद्यपि मिटिडमा सिंहलाई आफ्नो तिर्णयमाथि पुनर्विचार गर्न आग्रह गर्ने कि भन्ने आवाज पनि नउठेको होइन तर त्यो जसरी उठ्यो त्यसैरगरी सेलायो पनि । किनकि सिंहसमक्ष यस्तो प्रस्ताव लिएर जाने हिम्मत कसैमा थिएन । निर्णय अनुसार सबै एकएक गरी बसाइ सर्न थाले । अब फसाद पर्यो खरायोलाई, जो लामो समयदेखि तिनै सिङ्घधारी जनावरको समूहमा बस्दै आएको थियो । यसो त उसको सिङ्ग थिएन तर कान भने टाढाबाट हेर्दा सिङ्ग जस्तै देखिन्यो । त्यसैको आधारमा उसले सिङ्घधारी जनावरलाई साथी बनाएको थियो । अर्थात् त्यस्ता जनावरको समूहमा बस्दै आएको थियो । सनकाहा

सिंहलाई त्यति भए पुगिहाल्यो । उसले यो मेरो सिङ्ग होइन कान हो भनेर जित नै रोडिकराई गरे पनि उसलाई सुन्ने फुर्सद कहाँ हुन्यो र । उसले बोलेपछि बोल्यो । राजाको अगाडि बाबाको दुहाई कसको के लाग्ने । त्यसैले खरायोले पनि अरू संगै बसाइ सर्ने निधि गयो ।

भनिन्छ अवसर आउँछ पर्दैन । यसको अर्थ हो जे गर्नु छ समय छैदै गर्नुपर्दै । समय घर्केपछि वा घर्कनासाथ थाह हुन्न कसको अवस्था के हुन्छ । समय सकिएपछि पछुताउनुभन्दा पहिले नै उपयुक्त निर्णयमा पुनु बुद्धिमानी हुन्छ । यहाँ खरायोले पनि त्यस्तै गयो । उसको यही बुद्धिमत्ताका कारण सिंहको आकमणमा परी अकालमूल्युको सामना गर्नुपरेन ।

-रातोपाटी डटकम

निबन्ध

भागवत् खनाल

अनुभव र आत्मचैतन्य

भनिन्छ, अनुभवले जीवन चिनाउँछ । अनुभव मानवीय सुख, दुःख, शोक, खुसी, भाव, अभाव, निन्दा र सम्मानको संयुक्त रूप हो । हरेक व्यक्ति अनुभवको पुञ्ज हो । आयुरनुसार पुञ्जको राशि मुलो हौदै जान्छ । प्रत्येक व्यक्तिले जीवनमा अनेकौं नयाँ नयाँ पाठ सिकिरहेको हुन्छ । कोही आफूले हासिल गरेको अनुभवलाई कर्मबाट प्रकट गर्दैन्छ । कोही कर्ममा अपनाउनुका साथै वाणीबाट पनि अनुभवीको सच्चा परिचय दिन्छन् । कोही जिन्दीमा सिकेका र महसुस गरेका कुरा लेखनको माध्यमबाट प्रकट गर्दैन्छ । कोही अनुभवबाट पनि सिकिरहेको हुन्छ । कृष्ण अर्जुनलाई सम्बोधन गर्दै भन्दैन्, 'हे अर्जुन तिमीमा समाज बदैन, तिमी समाजमा बस्दै । तिमीले निर्धारण गरेको नियमलाई समाजले मान्नु जरुरी छैन । परन्तु समाजले निर्धारण गरेका नियममानी पर्दै ।' हाम्रो मनमा दुई किसिमका जिन्सीखाना छन् । पहिलो - सामाजिक किंवा सांस्कृतिक जिन्सीखाना र अर्को- व्यक्तिगत जिन्सीखाना । हाम्रो मनको क्वाडखानामा हामीले वर्षी थुनेर राखेको कुडाकर्कट छ । त्यहाँ पनि काम, क्रोध, लोभ, मोह, मद, मात्स्य, आशक्ति, ईर्ष्या, द्वेष, निन्दा र उपहासको स्टोर छ । कुनै समयमा कैलै त संस्कृत पढ्नुपर्ने । कति राम्रो भागवत कथा भन्दै होला ।' म परिहास गर्दै, 'म बाहुनजस्तो देखिन्छु र ? मेरो बोलीमा किन्चित तोतेपना छ । वाणीमा कुनै लालित्य छैन । प्रवचनको प्रवाहमा अनपेक्षित उबडखाबड पैदा हुन्छ । ममा न कला छ र न त कटाइ नै । मलाई मेरो क्षमता र सीमाको ज्ञान छ ।' मेरा शब्दहरूमा जे जस्तो गन्ध आए तापनि ती मेरा मौलिक अभिव्यक्तिहरू हुन् । ती अभिव्यक्ति नै मेरो क्षमता र सीमाका प्रमाण हुन् । मैले को पदनुपर्यो, के बन्नुपर्यो र मेरो चरित्र कस्तो हुनुपर्यो भने चर्चा गर्नु र स्वेनबाट छुटेको गाडीबारे चर्चा गर्नु एउटै कुरा हो । जुन गाडीमा सवार छु त्यही नै मेरो वास्तविकता हो । जे सिकेको छु, त्यही गाडीले घुमाएको यात्रामा सिकेको छु । म पेखिन्छु बिना कुनै पात्रमा । लमतन्न र सर्वाङ्ग पसारिन मन लाम्छ मलाई । म दिगम्बर महादेव भैंस्च्यन्दू विचरण गर्न चाहन्छु । परन्तु सभ्यताको दाम्लोले वादा दिन्छ । संस्कृतिको सदाचारले खबरदार भन्छ । अनि म घुमाउरो तरिकाले निर्वस्त्र हुन्छ त्यजनामा । मेरो शरीर पनि एउटा घर जस्तै त हो । अहिले उमेर बढ्दै जाँदा थोरो भएको छ । एक नविराई अर्को जातै त्यस्तै त के चाहियो । एक त सनकाहा सिंह त्यसमाथि बहुलाएको पनि छ र चर्कने कमिलाले टोकेजस्तो भन्ने गरिन्छ ।

संस्कृतित्य हुनुपर्दै । आकाङ्क्षालाई नियन्त्रण गर्नुपर्दै । उन्मत्त र अनुशासनहीन पशुलाई ठिक पार्न घाँडे लगाइदिने चलन छ । पशुलाई नियन्त्रण गर्न र आफूनुकूल कज्याउन नाकमा नत्थी, मुखमा लगाम र घाँटीमा दाम्लोले नियन्त्रण गर्ने चलन छ । मानिसलाई चाहिँ समाज, धर्म, संस्कृति, परम्परा र कानुको जिन्जरले बाँचिन्छ । कृष्ण अर्जुनलाई सम्बोधन गर्दै भन्दैन्, 'हे अर्जुन तिमीमा बदैन, तिमी समाजमा बस्दै । तिमीले निर्धारण गरेको नियमलाई समाजले मान्नु जरुरी छैन । हिन्दुकहाँ जन्यो हिन्दुको दाम्लोमा बाँधियो । इसाईकहाँ जन्यो, इसाईको जिन्जरमा जकडियो । त्यो जिन्जर हाम्रो रोजाइ होइन । तर हामी प्रश्नहीन निष्ठा राख्छौं । यसै गरी सभ्यता अगाडि बढिरहेको छ । देवान्त भन्दै, 'म कुनै धर्मको होइन । म कुनै देश या इलाकाको होइन । आज म जुन शरीरमा निवास गर्दै, त्यो मात्र पनि होइन म । म त यी सारा सीमाभन्दा पर छु (बियोन्ड) ।' यो सारा संसार सुगन्धित पुष्पमय मात्र छैन । यो जगत मलिन पनि छ । संसारले हामीलाई त्यही मलमा दुवाउने प्रयत्न गर्दै । हामी आजाकारी शिथ भैंस्च्य भैं उसले जे भन्दै, त्यही मान्नै जान्छौं ।

हे मानव ! तिमी चैतन्य स्वरूप हौं । तिमी स्वयं सनातन र अविनाशी ब्रह्म हौं । ब्रह्म अर्थात् निर्विकार, निराकार, शाश्वत र सनातन । सांसारिक गाली, अवहेलना, कलह र द्वेष सबै मल हुन् । तिनलाई जिन्सीखानामा थुनेर नाराख । चित्तलाई शुद्ध र सिनित राख । वाणीलाई संयत राख । मनलाई फोहोर थन्क्याउने कुडादान नबानाउ । मनको स्टोरलाई ताल्चाहीन र स्वतन्त्र छाडिकेझु । कबाडबाट मुक्त हुनासाथ गाली गाली रहने छैन । हेला हेला रहने छैन । ईर्ष्या र द्वेषका काला मेघहरू आफै हराएर जाँचन् । मनको गगन रस्त्याले थाल्चाहीन र निर्मल हुनेछ । कतै पढेको थिएँ । सायद ओशो कथा होयो - एउटा गाउँमा आमाङ्गोरी बस्थे । बडो सभ्य, सुसंस्कृत र विनयशील । परन्तु दुर्भाग्यवश दुवै जना निदमा हिँड्ने रोगले ग्रस्त थिए । एक रातको कुरा हो । संयोगले दुवै जना निदमा बाहिर निस्के आद्या रातमा । दुवै निस्के, किन्तु एक निस्को अर्कोलाई थाहा भएन । अकस्मात् एउटा बैचैमामा आमाङ्गोरीको भेट भयो । छोरीलाई देखाउत्थाय आमा कोधले राज्याउने हो । अग्राम सम्म सभ्यताको लगाम थिएन, दुवै संस्कृतिविहीन थिए । एक रातको कुरा हो । संयोगले दुवै जाना निदमा बाहिर निस्के आद्या रातमा । दुवै निस्के, किन्तु एक निस्को अर्कोलाई थाहा भएन । अकस्मात् एउटा बैचैमामा आमाङ्गोरीको भेट भयो । छोरीलाई देखाउत्थाय आमा कोधले राज्याउने हो । अग्राम सम्म सभ्यताको लगाम थिएन, दुवै संस्कृतिविहीन थिए । परन्तु यो जगतमा यस्तो अर्को जातै बाहिर निस्केको ? कमजोर शरीर, खाना पनि राम्री बानहुन्न ।' अग्राम सम्म सभ्यताको लगाम थिएन, दुवै संस्कृतिविहीन थिए । यो जिनको निर्धारण गर्नुको अर्थ छ । अन्त त गर्नुको अर्थ छ । मनलाई भनेन गर्नुको

